

Aan de gemeenteraad

|                       |                                                                      |                    |                                          |
|-----------------------|----------------------------------------------------------------------|--------------------|------------------------------------------|
| <b>Behandeld door</b> | Carolien Hagemeijer en Mark ter Bals                                 | <b>Datum</b>       | 4 december 2024                          |
| <b>Doorkiesnummer</b> | 030 - 28 65924                                                       | <b>Kenmerk</b>     | 12930793                                 |
| <b>E-mail</b>         | <a href="mailto:c.hagemeijer@utrecht.nl">c.hagemeijer@utrecht.nl</a> | <b>Onderwerp</b>   | Update opvang Oekraïners en asielzoekers |
| <b>Bijlage(n)</b>     | -                                                                    | <b>Beleidsveld</b> | Asiel en integratie                      |

Geachte leden van de raad,

In deze brief informeren wij u graag over een aantal actuele ontwikkelingen rondom de opvang van Oekraïense vluchtelingen en asielzoekers. Ook lichten we toe hoe we uitvoering hebben gegeven aan enkele moties en toezeggingen. Zoals toegezegd komen we in het eerste kwartaal van 2025 met een uitgebreidere brief met daarin meer toelichting op de uitwerking van het kabinetsbeleid en hoe we daar in Utrecht mee omgaan.

Op [11 juni 2024](#) informeerden we u over de gevolgen van het hoofdlijnenakkoord van het kabinet. Ook nu is vooruitblikken nog moeilijk vanwege de vele vragen die het landelijke beleid ten aanzien van asiel en migratie oproept en het ontbreken van uitvoeringstoetsen op tal van beleidsvoornemens van het kabinet<sup>1</sup>. De zorgen die dit gemeenten baart zijn beschreven in [de position paper van VNG](#) bij de begroting van het ministerie van Asiel en Migratie (AenM).

## Ontwikkelingen opvang Oekraïense vluchtelingen

Het wordt steeds lastiger om de kwaliteit en de omvang van de Oekraïneopvang in stand te houden. Het landelijke tekort aan opvang wordt groter; de vergoeding die gemeenten krijgen voor de opvang wordt lager; geschikte nieuwe opvanglocaties zijn steeds lastiger te vinden. Het perspectief op terugkeer op korte termijn raakt voor de meeste vluchtelingen steeds verder uit beeld. Dat roept nieuwe vragen op over taal, werk, wonen, integratie en toekomstige verblijfsstatus. De wet- en regelgeving is echter nog ingericht op korte termijn opvang.

### Landelijke situatie opvang Oekraïense vluchtelingen

In Nederland zijn op dit moment ca. 93.000 gemeentelijke opvangplekken gerealiseerd. Het landelijke streven is nu 109.000 per 1 juli 2025. Het gebrek aan doorstroombmogelijkheden heeft onder andere geleid tot sluiting van de HUB Jaarbeurs (zie raadsbrieven [27 februari 2024](#) en [19 augustus 2024](#)). Ondanks de schaarste aan opvangplekken lukt het wel om te voorkomen dat vluchtelingen op straat terecht komen. Ook in de overgangssituatie na de sluiting van de HUB Jaarbeurs hebben we dit in samenwerking met lokale en landelijke ketenpartners, zoals Rode Kruis, vluchtelingenwerk en de Nationale Opvang Organisatie kunnen voorkomen.

---

<sup>1</sup> zoals beschreven in het [regeerprogramma](#) van 13 september, de [brief](#) van de minister-president van 25 oktober en de [brief](#) van minister Faber van 14 november.

Daarmee hebben wij kunnen voldoen aan uw verzoek in motie [M397 Laat vrouwen, kinderen, ouderen en kwetsbare groepen na sluiting van de landelijke HUB niet op straat slapen in Utrecht](#).

### **Verlaging normvergoeding**

Helaas heeft het kabinet op 13 november -tegen het advies van VNG en G4 in- besloten tot een forse verlaging van de normvergoeding: van €61,- per persoon per dag naar € 44,- per persoon per dag. Dit kan consequenties hebben voor het aantal en/of de kwaliteit van nieuwe locaties en de administratieve lasten. Het gemiddelde bedrag dat het COA besteed aan reguliere opvang ligt aanzienlijk [hoger](#). We brengen die consequenties voor Utrecht in beeld en informeren u daarover in de brief in Q1 van 2025.

### **Stand van zaken opvanglocaties Oekraïners in Utrecht**

U kunt in de [Oekraïnemonitor](#) de lokale ontwikkelingen rondom de instroom en opvang van Oekraïense vluchtelingen volgen. Het bieden van opvang en ondersteuning aan Oekraïense vluchtelingen in Utrecht loopt op dit moment nog goed. Wel wordt het beduidend moeilijker om tijdig vervangende nieuwe opvanglocaties te vinden om zo het totaal aantal opvangplekken in stand te houden.

We maken ons zoals aangegeven zorgen over het gebrek aan visie en duidelijkheid voor de lange termijn, zeker in combinatie met een steeds verder dalende vergoeding voor de opvang. We zetten alle formele en informele lijnen met het ministerie van AenM in om te voorkomen dat hierdoor de opvangcapaciteit nog verder onder druk komt te staan. Dat is overigens conform de motie [M396 Krachten bundelen voor menswaardige opvang](#). Wij zijn permanent op zoek naar creatieve oplossingen voor opvang voor deze groep en andere groepen die we opvang bieden. Gezien de krapte in de stad is dit allesbehalve eenvoudig, er is weinig leegstand en diverse andere functies zoeken ook naar ruimte. De locaties die op dit moment in gebruik zijn vanwege het wettelijke kader zijn altijd tijdelijk.

Dit geldt ook voor de opvang in het Provinciehuis. Hier zijn in nauwe samenwerking met de provincie 270 opvangplekken gerealiseerd. Een deel van de kamers van deze locatie is gereserveerd voor families met kinderen die worden behandeld in het Prinses Maxima Centrum, gespecialiseerd in kinderoncologie. De provincie heeft aangegeven het pand te willen verduurzamen en dat daardoor de opvang niet kan worden voortgezet. We blijven in goed gesprek met de provincie over deze plannen en daaraan gekoppeld mogelijkheden tot eventuele verlenging na augustus 2025. Ook zijn we hard op zoek naar een alternatieve locatie. Het vooruitzicht daarop is niet rooskleurig. Hiermee bent u geïnformeerd over de stand van zaken van motie [M399 Bied zekerheid aan kinderen op Provinciehuis](#).

### **Innen eigen bijdrage**

Onder de vluchtelingen is begrip voor het zelf meebetalen aan de opvang door het innen van een eigen bijdrage. Er zijn wel [zorgen over de uitvoerbaarheid van](#) de rijksregeling, omdat de juridische grondslag voor de benodigde gegevensdeling op dit moment nog ontbreekt en geen mogelijkheid bestaat tot invorderen bij dwangbevel. Toch voert Utrecht per 1 januari 2025 de verplichte eigen bijdrage in voor bewoners van de gemeentelijke opvanglocaties met een inkomen. Dit doen we omdat het innen van een eigen bijdrage wettelijk is verankerd.

### **28 dagen afwezigheid en kamers delen**

Zoals aangegeven neemt de landelijke druk op de beschikbare opvangbedden voor Oekraïners toe en we willen in Utrecht zoveel mogelijk mensen in nood helpen. We nemen daarom twee nieuwe maatregelen die bijdragen aan het beter benutten van de bestaande capaciteit:

- Vanaf 1 januari 2025 staan we bewoners van gemeentelijke opvanglocaties toe om maximaal 28 dagen per kalenderjaar afwezig te zijn. Uitgangspunt is dat we bij afwezigheid langer dan 28 dagen per jaar de opvangplek aan een ander kunnen toewijzen. Een wijziging van [de RooO](#) in juli 2024 maakt deze regel mogelijk. Voorheen was een afwezigheid van 14 aaneengesloten dagen toegestaan, zonder een maximum aantal dagen per jaar. Om de beschikbare plekken zo goed mogelijk te benutten maken we gebruik van de mogelijkheid die de RooO ons hierin biedt.
- Waar nodig en mogelijk plaatsen we één- of meerpersoonshuishoudens samen op een kamer. De ontheemde wordt hier tijdig over ingelicht en er wordt zoveel mogelijk met de persoonlijke

situatie van een ontheemde rekening gehouden. Gezinnen met jonge kinderen proberen we zo min mogelijk te combineren met andere personen op een kamer. Hiermee verminderen we de klein beetje 'ruimte' die er nog was in de opvangcapaciteit.

### **Sluiting opvangschip Danubia**

Opvangschip Danubia, aangemeerd aan Keulsekade, sluit 1 maart 2025 als opvanglocatie voor vluchtelingen uit Oekraïne. De huurovereenkomst van opvangschip Danubia loopt op 1 maart 2025 af. Opvang op een schip was aan het begin van de oorlog een noodgreep en destijds nodig door een groot tekort aan opvangplekken voor Oekraïners in de stad. Het opvangschip is een zeer dure oplossing; de kosten overstijgen de (huidige) normvergoeding voor opvang Oekraïne vluchtelingen ruimschoots. Daarnaast is het nog de enige opvanglocatie in Utrecht waar vluchtelingen niet zelf kunnen koken terwijl zelfredzaamheid juist belangrijk is. We zien nog mogelijkheden om de vluchtelingen van de Danubia te verplaatsen naar andere opvangplekken elders in de stad die kostenefficiënter zijn en waar wel zelf gekookt kan worden. Nu de opvang van Oekraïners op het schip stopt, onderzoeken we of en hoe de locatie voor een andere doelgroep ingezet moet of kan worden.

### **Ontwikkelingen opvang asielzoekers**

In Utrecht blijven wij bijdragen aan menswaardige opvang voor asielzoekers. De zoektocht naar asielopvanglocaties volgens de vastgestelde kaders in de spreidingswet en van de Utrechtse gemeenteraad (waaronder het Plan Einstein-concept) gaat onverminderd door. Hiervoor werken we nauw samen met COA. Het blijft een uitdaging omdat geschikte locaties voor duurzame en tijdelijke opvang schaars zijn, maar binnen deze context zetten we toch stappen. Recent hebben we u geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering spreidingswet ([raadsbrief](#) van 1 november) en het voornemen om een nieuwe locatie aan de Vlampijpstraat te openen ([raadsbrief](#) 22 oktober).

### **Verlenging tijdelijke opvanglocatie Europalaan en opvang in Jaarbeurs**

Gezien het landelijke tekort aan asielopvangplekken hebben we de noodopvanglocatie aan de Europalaan verlengd tot najaar 2025. Het COA is beheerder van deze locatie. In het kantoorgebouw zijn 38 kamers ingericht voor elk 4 personen. Op het binnenterrein zijn een buitenkeuken en douchevoorzieningen aangebracht. De kinderen gaan naar school in de buurt en de jongeren gaan naar het voortgezet onderwijs van Ithaka. Er zijn een aantal keer per week activiteiten voor de kinderen op locatie. Daarnaast is er taalles en zijn er andere activiteiten onder andere verzorgd door Welkom in Utrecht. De bewoners van deze locatie kunnen ook gebruik maken van het Plan Einstein aanbod in de rest van de stad.

In de Jaarbeurs vangen we vanwege het acute landelijke tekort aan opvangplekken tot medio januari maximaal 100 mannen per periode van drie weken op. De opvang in de Jaarbeurs is niet geschikt voor een langere periode en ook niet voor gezinnen met kinderen. Daarom is afgesproken om de mensen maximaal 3 weken op te vangen. Daarna gaan ze naar een andere locatie in het land waar ze in principe langer kunnen blijven. In de periode dat zij in Utrecht verblijven bieden we activiteiten aan. Zij kunnen ook gebruik maken van de faciliteiten in het azc Joseph Haydnlaan. Door deze constructie moeten deze mensen wel vaker verhuizen, iets wat we liever ook niet willen. Daarom zetten we noodopvang in de Jaarbeurs alleen in als uiterste redmiddel.

### **Plan Einstein**

We zijn er trots op dat we in Utrecht samen met het COA en partners uit de stad kwalitatief goede asielopvang kunnen bieden. De belangstelling voor Plan Einstein vanuit verschillende Nederlandse gemeenten en andere Europese landen is groot. We ontvangen veel delegaties op de locatie Pahud die deze vorm van opvang gebruiken als inspiratie voor opvang in hun gemeente of land. Op de locatie Herculesplein, waar ontheemde Oekraïners verblijven, is ook een huiskamer ingericht conform de principes van Plan Einstein. We werken met de Hogeschool Utrecht en Plan Einsteinpartners aan een goede monitoring. Met het COA zijn we in gesprek om de samenwerking met Plan Einstein verder te versterken. We bouwen verder aan het toeleiden van bewoners van de asielopvanglocaties naar werk, onder andere door jobhunters, meer voorlichting en ondersteuning in werkvaardigheden.

### **Verkenning BRP-straat in Utrecht**

BRP-straten vervullen een belangrijke rol voor het versneld inschrijven van statushouders en asielzoekers in de Basisregistratie personen (BRP). Zij hebben dit onder andere nodig om sneller aan het werk te kunnen gaan en voor hun huisvesting. De BRP-straten op diverse plekken in Nederland hebben een grote achterstand. De Provincie Utrecht heeft op dit moment geen BRP-straat. Ook voor asielzoekers en statushouders in de Provincie Utrecht geldt dat zij lang moeten wachten voordat ze worden ingeschreven en mogelijkheden om toe te treden tot de arbeidsmarkt hierdoor lang op zich laat wachten.

Het Ministerie van BZK is daarom gestart met een verkenning naar mogelijkheden voor extra BRP-straten in Nederland voor zowel de korte als langere termijn. De gemeenten Amsterdam en Rijen werken momenteel mee om de achterstanden weg te werken. Utrecht streeft naar het starten van een BRP-straat voor een minimale inzet van 1000 inschrijvingen van asielzoekers en statushouders per jaar, onder voorbehoud dat hiervoor financiering is vanuit het Rijk. Samen met andere Utrechtse gemeenten, het ministerie en het Kansmakersteam van de Provincie Utrecht verkennen we nu de mogelijkheden. Zoals aangegeven in het debat tijdens de programmabegroting onderzoeken we de mogelijkheden om de middelen die waren bestemd voor staatsloosheid hiervoor in te zetten, mocht het nodig zijn. Bij de voorjaarnota in 2025 komen we hiervoor bij u terug.

### **Kinderen, jongeren en zwangere vrouwen in Utrechtse azc's**

In de [motie ID462 M222](#) 'Kwetsbare positie van Kinderen, jongeren en zwangere vrouwen in Utrechtse azc's' vroeg u extra aandacht voor een stabiele, kindvriendelijke en veilige opvang voor deze groepen. Helaas is het voor geen enkel kind goed is om op te groeien in een asielopvanglocatie. In lijn met deze motie hebben we in Utrecht daarom ook extra aandacht voor deze groepen. Het COA is verantwoordelijk voor de opvanglocaties. Door middel van aandachtsfunctionarissen voor kinderen, jongeren en zwangere asielzoekers zorgt het COA ervoor dat er voldoende aandacht is voor de omstandigheden omtrent opgroeien in een opvanglocatie en neemt zij waar nodig actie ter verbetering. Vanuit de gemeente hebben we met grote regelmaat overleg met de locatieleiders van de asielopvanglocaties in Utrecht om een vinger aan de pols te houden over het reilen en zeilen op de locaties, ook als het gaat om specifieke kwetsbare groepen. Daarnaast ziet Jeugdgezondheidszorg alle kinderen op de locaties en stemt eventueel af met GZA (huisarts azc) of buurtteam. We zien toe op schoolgang van de kinderen en zetten in op zo min mogelijk verhuisbewegingen. Ook hebben we afspraken met COA over de doorgaande lijn, namelijk dat de asielzoekers die een status krijgen zoveel mogelijk in de regio Utrecht worden gehuisvest. Op de azc's worden verder door Stichting De Vrolijkheid en Welkom in Utrecht activiteiten georganiseerd voor kinderen en zijn er voor de ouders onder andere bijeenkomsten gericht op ouderschapsondersteuning. Met jongvolwassenen (jongeren tot ca 27 jaar) hebben we focusgroepen georganiseerd en op basis daarvan maken we nu met hen een programma gericht op meer zingeving en perspectief. Tot slot willen we u meegeven dat gemeente Utrecht medeondertekenaar is van een [oproep](#) door Unicef aan het rijk voor meer financiële middelen om de situatie voor kinderen in asielopvang in Nederland te verbeteren.

### **Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV)**

Er blijft landelijk een groot tekort aan opvangplekken voor AMV. Om als Utrecht een bijdrage te leveren aan deze opgave bieden we momenteel 100 AMV plekken bij COA. De 40 plekken op de Ravellaan hebben we onlangs kunnen verlengen tot en met februari 2026 en tellen daarmee mee voor de spreidingswet. De nieuwe instroom AMV zijn jongeren die vallen onder de Proces opvang locatie (POA) AMV. Dit is anders dan de AMV die we kennen uit de drie kleinschalige woonvoorzieningen in de stad. De nieuwe instroom zijn namelijk jongeren die direct vanuit Ter Apel na de eerste screening geplaatst worden op een POA-plek.

Naast de COA-locaties hebben we het aantal plekken voor Nidos-opvang uitgebreid. Nidos is de voogdij-organisatie voor AMV en biedt ook opvang aan AMV met een status. Op de Biltstraat is een locatie voor 15 minderjarigen met een status geopend en medio november opent een locatie voor 10 jongeren aan de Amsterdamsestraatweg.

Eén van de Utrechtse uitgangspunten is dat we zo min mogelijk verhuisbewegingen willen. De afspraken omtrent de doorgaande lijn 'kom je in Utrecht, dan blijf je in Utrecht' kunnen we echter niet

**Burgemeester en wethouders**

Datum 4 december 2024  
Ons kenmerk 12930793

altijd waarmaken. We zijn met COA, Nidos en op landelijk niveau in gesprek over concrete afspraken hoe we dit kunnen voorkomen. Wij willen daarmee ook voorkomen dat we AMV'ers, nadat ze zijn gestart op Ithaka, weer naar een andere school buiten de regio moeten verplaatsen.

**Vervolg**

We volgen de ontwikkelingen van het kabinetsbeleid. We zijn scherp op de uitvoerbaarheid van nieuwe maatregelen. We zorgen dat eventuele negatieve consequenties zoveel mogelijk voorkomen worden of dat we die met onze lokale aanpak kunnen verzachten. We zijn daarbij blij met steun die we hierin krijgen vanuit de bewoners en organisaties in onze stad. We werken hiervoor nauw samen met de VNG, G4, Utrechtse gemeenten en de Provincie Utrecht. We houden u op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen en komen in het eerste kwartaal van 2025 bij u terug met meer informatie.

Hoogachtend,  
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,